

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Факультет економіки моря

Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи

Слободян С.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ

PROJECT MANAGEMENT

рівень вищої освіти – *другий (магістерський)*

тип дисципліни – *обов'язкова*

мова викладання – *українська*

· Миколаїв – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ» є однією із складових комплексної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування»

«02» 03 2023 року. – 17 с.

Розробник:

кандидат технічних наук, доцент

Ірина Запорожець

Проект робочої програми навчальної дисципліни «УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ» погоджено з гарантом освітньої програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування»

Гарант, доцент кафедри менеджменту,

Кандидат економічних наук, доцент

Сергій Сергійчук

Проект робочої програми навчальної дисципліни «УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ» розглянутий на засіданні кафедри менеджменту

Протокол № 8 від « 02 » 03 2023 р.

Завідувач кафедри

Ігор Сіренко

Проект робочої програми навчальної дисципліни «УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ» розглянутий методичною радою факультету економіки моря

Протокол № 9 від « 02 » 05 2023 р.

Декан факультету економіки моря,

Кандидат економічних наук, доцент

Вячеслав Івата

Проект робочої програми навчальної дисципліни «УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ» погоджений з навчальним відділом

Начальник навчального відділу

Кандидат технічних наук, доцент

Андрій Лабарткава

Робоча програма навчальної дисципліни «УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ» затверджена Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 4 від « 24 » 05 2023 р.

Голова НМР НУК

Кандидат технічних наук, доцент

Сергій Слободян

© НУК, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	6
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	7
3. Передумови для вивчення дисципліни.....	8
4. Очікувані результати навчання	8
5. Програма навчальної дисципліни	9
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування.....	14
7. Форми поточного та підсумкового контролю	15
8. Критерії оцінювання результатів навчання	16
9. Засоби навчання.....	17
10. Рекомендовані джерела інформації	17

ВСТУП

Анотація

Курс «Управління проектами» є обов'язкова компонента циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування» денної і заочної форми навчання.

На теперішній час управління проектами стало визнаною у всьому світі методологією проектно-орієнтованої діяльності. Зараз вже важко назвати хоча б один значний проект або програму, які здійснювалися б поза рамками підходів та методології управління проектами. Практика застосування проектного підходу до управління довела його високу ефективність у порівнянні з традиційними системами управління.

Управління проектами – методологія (говорять також – мистецтво) організації, планування, керівництва, координації трудових, фінансових і матеріально-технічних ресурсів протягом проектного циклу, спрямована на ефективне досягнення його цілей шляхом застосування сучасних методів, техніки і технології управління для досягнення визначених у проекті результатів по складу й обсягу робіт, вартості, часу, якості і задоволенню учасників проекту.

Вивчення курсу "Управління проектами" дозволить студентам ефективно управляти діяльністю, що підпадає під означення проекту.

Ключові слова: життєвий цикл проекту, планування, бюджет, ризики, команда, гранти

Summary

The course "Project Management" is a mandatory component of the cycle of professional training of the second (master's) level of higher education in the field of knowledge 07 "Management and Administration" specialty 073 "Management" of the educational program "Management and Business Administration" of full-time and part-time study.

At present, project management has become a recognized methodology of project-oriented activity throughout the world. Now it is difficult to name at least one significant project or program that would be implemented outside the framework of project management approaches and methodologies. The practice of applying the project approach to management has proven its high efficiency in comparison with traditional management systems.

Project management is a methodology (also called the art) of organizing, planning, managing, and coordinating labor, financial, and material and technical resources throughout a project cycle, aimed at effectively achieving its goals through the use of modern management methods, techniques, and technologies to achieve the results specified in the project in terms of scope and volume of work, cost, time, quality, and satisfaction of project participants.

Studying the course "Project Management" will allow students to effectively manage activities that fall under the definition of a project.

Keywords: project life cycle, planning, budget, risks, team, grants

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 073 «Менеджмент»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	1-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету		Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: не має		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 5	Освітній рівень: другий (магістерський)	15 год.	9 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	18 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		75 год.	93 год.
		Вид контролю: іспит	
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу є надання студентам теоретичних знань про перспективну галузь управління проектами, формування практичних навичок у питаннях організації та управління проектами в різних напрямках бізнес-середовища.

Завданнями навчального курсу є формування у здобувачів освіти відповідно до освітньо-професійної програми загальних та фахових компетентностей:

ЗК 2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК 4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.

СК 7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.

СК 11. Здатність управляти різними типами проектів, програмами і портфелями проектів, які спрямовані на забезпечення генерації нових знань та інноваційних ідей для прискореного розвитку і підвищення конкурентоспроможності організацій у бізнесі та соціальній сфері.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни «Управління проектами» є попереднє вивчення наступних обов'язкових компонент: Менеджмент організацій, Бізнес адміністрування, Практикум з іншомовного наукового спілкування.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких результатів навчання:

РН 4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї.

РН 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

РН 8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією.

РН 10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

РН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

РН 14. Формування практичних навичок здійснювати управління проектами на всіх стадіях проектного циклу, приймати ефективні рішення щодо їх ресурсного та організаційного забезпечення, інтегрувати інноваційний та інвестиційний процеси, залучати фінансові ресурси з різних джерел для практичного втілення проектів і програм, здійснювати комплексне планування портфеля проектів з метою досягнення сталого розвитку підприємства.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Project management

Тема 1. Управління проектами в системі менеджменту. Життєвий цикл проекту [1] с. 15-35, [5] с. 8-27, [9] с.24-38.

Проект: зміст поняття та ознаки. Основні характеристики проекту. Приклади можливих пріоритетних напрямків розвитку. Зміст і призначення управління проектами. Оточення та учасники проекту. Офіс управління проектами. Середовище проекту. Стейкхолдери (зацікавлені сторони) проекту. Класифікація проектів. Основні характеристики проекту, програми і портфелю. Взаємозв'язок між проектами, програмами і портфелем. SMART – технології. Порівняння структури міжнародних стандартів з управління проектами. Основні фази проекту. Розробка концепції проекту. Експертиза проекту. Оцінка ефективності проекту. Завершення проекту

Тема 2. Планування проекту. [2] с. 87-106, [4] с. 17-36, [7] с.37-56.

Процес планування проектів. Етапи планування і розбивки проекту. Планування проекту здійснюється за етапами: Структуризація проекту. Розробка планів-графіків реалізації проекту. Ресурсне планування, постачання й контракти. Планування бюджету проекту. Ієрархічна структура декомпозиції робіт (WBS). Організаційна структура робіт (OBS). Матриця відповідальності (RAM). Структура ресурсів (RBS). Структура вартості (CBS). Інструменти планування проекту в часі

Тема 3. Бюджет проекту [3] с. 45-106, [6] с. 38-77, [8] с.47-85.

Методи та форми розрахунку бюджету проекту. В управлінні проектами використовується декілька термінів, пов'язаних з фінансуванням проекту: кошторис, бюджет, план фінансування. Критерії оцінювання правильності складання бюджету.

Тема 4. Проектні ризики [1] с. 256-298, [10] с. 188-227, [11] с.124-138.

Класифікація проектних ризиків. Схема планування проектних ризиків. Можливі варіанти реакції на ризики. План реагування на ризики. Спостереження за визначеними ризиками. Ідентифікація нових ризиків

Тема 5. Управління реалізацією проекту [1] с. 153-178, [7] с. 88-129, [12] с.157-198.

Моніторинг ходу виконання проекту. Зміст моніторингу прогресу проекту. Контроль і моніторинг у проекті. Метод освоєного обсягу. Моніторинг і оцінювання успішності та сталості проекту. Моніторинг та управління ризиками. Планування реагування на ідентифіковані ризики.

Тема 6. Лідерство та командна робота [3] с. 254-265, [9] с. 134-198, [13] с.78-156.

Джерела влади керівника проекту. Відмінності влади й лідерства. Порівняння керівника проекту з керівником функціонального підрозділу. Вимоги до керівника проекту. Команда проекту. Компетентність проектного менеджера. Завдання, які реалізуються під час формування команди. Система управління командою проекту включає. Ролі в команді проекту. Проблеми та особливості роботи команди проекту. Правила командної роботи. Зміни в команді проекту. Розвиток команди проекту.

Тема 7. Підготовка проектів під гранти [15], [16], [17].

Фандрайзинг (Fundraising). Організації – донори / спонсори / грантонадавачі / дарувальники / пожертувачі / жертодавці. Найбільш популярні в Україні такі організації – «донори». Стиль подачі заявки на грант (самооцінювання). Ключові компоненти написання вдалої, успішної пропозиції проекту. Основні компоненти пропозиції проекту. Типи пропозицій проектів. Оформлення заявки – пропозиції. Стратегія й тактика спілкування з фондами «донорами». Характеристика документів, які супроводжують реалізацію проектів під гранди благодійних фондів. Поради із складання фінансового звіту

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Модуль 1</i>										
<i>Змістовий модуль 1. Project management</i>										
Тема 1. Управління проектами в системі менеджменту. Життєвий цикл проекту	16	2	4	–	10	16	1	2	–	14
Тема 2. Планування проекту	16	2	4	–	10	16	2	2	–	14
Тема 3. Бюджет проекту	16	2	4	–	10	16	2	2	–	15
Тема 4. Проектні ризики	16	2	4	–	10	16	1	3	–	13
Тема 5. Управління реалізацією проекту	16	2	4	–	10	16	1	3	–	13
Тема 6. Лідерство та командна робота	16	2	4	–	10	16	1	3	–	13
Тема 7. Підготовка проектів під гранти	24	3	6	–	15	24	1	3	–	13
Разом за курсом	120	15	30	–	75	120	9	18	–	93

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Практична робота 1.Необхідно обрати ідею Проекту та визначення прийнятності Проекту 2.Опис функціонування проекту 3. Розробити SWOT та PEST аналіз проекту 4. SMART – технологія	4	2
2	Практична робота На підставі результатів виконання вправи (Вправа Необхідно обрати ідею Проекту та визначення прийнятності Проекту) здійснить планування проекту: 1.Побудуйте структуру робіт (WBS) 2.Розробіть організаційну структуру робіт (OBS) 3.Визначте матрицю відповідальності (RAM) 4.Побудуйте календарний графіки виконання робіт проекту 5.Здійснить планування ресурсів для виконання робіт (RBS)	4	2
3	Практична робота 1. Розрахуйте орієнтовний бюджет проекту 2. Визначте можливі джерела його фінансування	4	2
4	Практична робота. Розробити план управління ризиками проекту: 1.План реагування на ризики 2.Спостереження за визначеними ризиками 3.Ідентифікація нових ризиків	4	1
5	Практична робота 1. Розробити план моніторингу за проектом 2. Розробити показники контролю за проектом	4	3
6	Практична робота Презентація лідерських якостей	4	3
7	Підготовка проектів під гранти	6	3
Разом		30	18

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає підготовку до лекційних занять; самостійне поглиблення знання за темами дисципліни; підготовку до практичних робіт; написання рефератів та підготовку презентацій; підготовку до поточних модульних контрольних робіт; підготовку до заліку.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **денної** форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – 1 година на 1 лекцію;
- підготовка до практичних занять – 1-3 години на 1 заняття;

- написання есе або аналітичний огляд – 15 годин на 1 роботу;
- підготовка до контрольних заходів – 10-20 годин на 1 захід.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **заочної** форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – 2 години на 1 лекцію;
- підготовка до практичних занять – 3-5 годин / 1 заняття;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни – 40 годин;
- підготовка до контрольних заходів – 20-30 годин на 1 захід.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій	7	5
2	Підготовка до практичних робіт: – вивчення тем курсу за списком основної літератури для виконання тестів та обґрунтування ситуаційних задач; – написання індивідуальної наукової роботи та її презентація	24	29
		24	29
3	Підготовка до модульних контрольних робіт	20	30
<i>Разом</i>		75	93

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме:

1. *Лекції* є одним з найпоширеніших методів навчання, де викладач передає інформацію студентам за допомогою усної презентації.

2. *Семінари та дискусії* надають студентам можливість обговорювати та аналізувати концепції управління проектами, розв'язувати кейси та взаємодіяти з іншими студентами.

3. *Кейс-стаді* передбачає аналіз реальних ситуацій в бізнесі, що допомагає студентам розвивати аналітичні та прийняття рішень.

4. *Рольові ігри та симуляції* дають студентам можливість відтворити реальні ситуації керівництва і випробувати різні стратегії.

5. *Створення проектів*, які вимагають використання навичок лідерства, сприяє розвитку практичних навичок та здатності працювати в команді.

6. *Інтерактивні онлайн-курси та вебінари* дозволяють студентам отримувати доступ до матеріалів навчання у будь-який час та взаємодіяти з викладачем та іншими студентами в онлайн-середовищі.

7. *Менторство та керівництво* – надання можливості студентам працювати з досвідченими фахівцями або наставниками для отримання особистого керівництва та порад.

8. *Самостійне вивчення та дослідницька робота* дозволяє студентам розвивати навички критичного мислення та саморегуляції.

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

1. *Тестування з відкритими та закритими питаннями*, де студенти відповідають на питання або розв'язують завдання, які можуть бути як об'єктивними (закриті питання) так і суб'єктивними (відкриті питання).

2. *Кейс-стаді* – студентам може бути запропоновано аналізувати кейси та розробляти рекомендації на основі своїх знань та розуміння проблеми.

3. *Використання портфоліо* дозволяє студентам демонструвати свої досягнення, роботи та проекти протягом певного періоду навчання.

4. *Проекти та практичні завдання* – оцінка може ґрунтуватися на виконанні студентами конкретних завдань або проектів, де вони можуть показати свої навички та розуміння матеріалу.

5. *Оцінка під час виступів* – студенти можуть бути оцінені за їхні виступи, презентації або участь у дискусіях.

6. *Автентичні завдання* – це завдання, які моделюють реальні ситуації та вимагають від студентів застосовувати свої знання та навички на практиці.

7.Форми поточного та підсумкового контролю

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок з поточного контролю та оцінюється за 100-бальною системою Університету. У проміжних оцінках студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше). Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на

практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю і оцінювання результатів виконання практичних і самостійних робіт

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	Робота виконана у встановлений термін. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Задачі вирішено вірно, у висновках проведена коректна інтерпретація результатів. Надані повні усні відповіді на запитання стосовно ситуаційних задач
6-8	Робота виконана самостійно з порушенням встановлених термінів. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Студент надає відповідь не на всі запитання під час обговорення ситуаційних задач
4	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент наводить потрібні формули. Розв'язує задачу користуючись алгоритмом. У висновках є помилки та неточності
2	Студент складає скорочену умову задачі, робить обчислення лише за готовою формулою
0	Студент не розв'язує задачі
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент 70 балів (7 практичних і самостійних робіт по 10 балів, для заочної форми виконуються всі самостійно)</i>	

Форми контролю і оцінювання результатів модульного контролю

Кількість балів	Критерії оцінювання
30	Робота виконана вірно, логічно, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки
20-25	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
25	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
10	Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	Студент не дає відповіді.
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент 30 балів</i>	

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних робіт	7x5 балів = 35 балів	—
Виконання самостійних завдань	7x5 балів = 35 балів	7x10 балів = 70 балів
Модульний контроль	30 балів	30 балів
Всього	100 балів	100 балів

8. Засоби навчання

Дистанційне навчання за допомогою Google Classroom, посилання:

[njhtd62](#)

Безкоштовні електронні інструменти: Zoom, платформа Дія.Бізнес, Google-додатки, YouTube та інше.

Для лекційних очних занять: мультимедіа-, відео- і звуковідтворююча проекційна апаратура (ноутбук, відеокамера, проектор, екран, смартдошка).

Бібліотечні фонди(підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

9. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1.Стандарт з управління проектами та Настанова до зводу знань з управління проектами (Настанова PMBOK). / Project Management Institute, PMI, / Сьоме видання. | Newtown Square, Pennsylvania: Project Management Institute, Inc., 2021 рік.

2.Управління інноваційною діяльністю підприємств та організацій морегосподарського комплексу: монографія / С.І. Бай, В.С. Блінцов, С.Д. Бушуєв, О.М. Возний, А.Ю. Гайда, І.М. Запорожець, Б.Ю. Козирь, А.В. Косенко, К.В. Кошкін, М.В. Маслак, П.Г. Перерва, І.П. Покотилов, С.С. Рижков, М.В. Фатєєв, С.К. Чернов, Л.С. Чернова, В.С. Шовкалюк, Х.Танака. — Миколаїв: видавець Торубара О. С., 2013. — 448 с.

3. Блага Н. В. Управління проектами : навч. посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.

Допоміжна література

4. Данченко О.Б. Практичні аспекти реінжинірингу бізнес-процесів / О.Б. Данченко. – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2017. – 238 с.

5. Швабер Кен. Скрам. Гибкое управление продуктом и бизнесом / Кен Швабер / К.: "[Альпіна Паблішер](#)", — 2020г

6. Когон Корі. Керування проектами для «неофіційних» проект-менеджерів / Корі Когон, Сьюзетт Блейкмор, Джеймс Вуд / К.: "[Фабула](#)", — 2018г

7. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проектами: Підручник / За заг. ред. Л. В. Ноздріної. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 432 с.
8. Джозеф Хігні Основи управління проектами / Джозеф Хігні / "Фабула", — 2020р.
9. Роб Коул. Блискучий Agile. Практичний посібник для проєкт-менеджерів із використання Agile, Scrum, Kanban / Роб Коул, Едвард Скотчер / "Фабула", — 2020р.
10. Джефф Сазерленд. SCRUM. Навчись робити вдвічі більше за менший час / Джефф Сазерленд / "Клуб Сімейного Дозвілля", — 2016 р.
11. Пол Дж. Філдінг. Як керувати проєктами / Пол Дж. Філдінг / "Фабула", — 2020р.
12. Юрген Аппело. Стартап, скейлап, скрюап. 42 інструменти для прискорення Lean- та Agile-розвитку бізнесу / Юрген Аппело / "Фабула", — 2021р.
13. Бент Флівбьорг. Як робити великі справи. Несподівані фактори в долі проєктів від побутового до космічного масштабу / Бент Флівбьорг, Ден Гарднер / "Vivat", — 2024 р.

Інформаційні ресурси в інтернет

14. Wikipedia – Інтернет-енциклопедія. URL: www.wikipedia.org
15. Management.com.ua - Портал для менеджерів.
URL: www.management.com.ua/
16. ДІА гранти – інформаційний ресурс URL: <https://diia.gov.ua/>
17. Час змін. Центр розвитку URL: <https://chaszmin.com.ua/>
18. Сертифікація проєктних менеджерів. URL: <https://web-academy.ua/>